

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY.411.002.02.2023

Milena Perlikowska
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Dąbrowie
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
w Dąbrowie
ul. Szkolna 13, 88-306 Dąbrowa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

D/23/501 Realizacja wypłat dodatku węglowego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowie ¹ , ul. Szkolna 13, 88-306 Dąbrowa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Milena Perlikowska, Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie, od 10 września 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Proces przyznawania dodatku węglowego.
Okres objęty kontrolą	Od 12 sierpnia 2022 r. do 28 lutego 2023 r. oraz okres wcześniejszy i późniejszy ² , w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem zadań dotyczących wypłaty dodatku węglowego.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	Jan Pierzyński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/12/2023 z 4 stycznia 2023 r. oraz nr LBY/16/2023 z 16 stycznia 2023 r.

(akta kontroli str. 1-3)

¹ Dalej: „GOPS”.

² Do 10 marca 2023 r.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

GOPS prawidłowo realizował zadanie w zakresie przyznawania dodatku węglowego. Rozpatrywanie wniosków o wypłatę tego świadczenia odbywało się zgodnie z przepisami ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym⁵ przez pracowników GOPS na podstawie upoważnienia Wójta Gminy Dąbrowa. Ośrodek zapewnił możliwość składania wniosków o wypłatę dodatku w swojej siedzibie oraz w formie elektronicznej. Do obsługi realizacji świadczeń wykorzystywano stosowne oprogramowanie w ramach używanego systemu informatycznego zabezpieczenia społecznego. Wnioski były rzetelnie weryfikowane. W działalności GOPS stwierdzono nieprawidłowość polegającą na załatwieniu 26 spośród 40 wniosków objętych badaniem z przekroczeniem terminu określonego w art. 35 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁶ w zw. z art. 3 ust. 3 ustawy o dodatku węglowym.

III. Opis ustalonego stanu

OBSZAR

Proces przyznawania dodatku węglowego.

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z art. 2 ust. 13 ustawy o dodatku węglowym, GOPS zapewnił możliwość składania wniosków o wypłatę dodatku węglowego w siedzibie jednostki lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej⁷. Na stronie internetowej Urzędu Gminy Dąbrowa⁸ 17 sierpnia 2022 r. zamieszczono wszystkie informacje w zakresie przyjmowania wniosków.

(akta kontroli str. 6-10)

Wójt Gminy Dąbrowa na podstawie art. 3 ust. 2 ustawy o dodatku węglowym upoważnił⁹ dwóch pracowników GOPS do prowadzenia postępowań w sprawach dodatku węglowego, a także do wydawania w tych sprawach rozstrzygnięć, z wyłączeniem wydawania decyzji. Obsługę finansową związaną z wypłatą przyznanych dodatków węglowych prowadził Urząd Gminy w Dąbrowie.

(akta kontroli str. 4-5)

Do 30 listopada 2022 r. wpłynęło łącznie 1448 wniosków o dodatek węglowy, w tym: 1053 w sierpniu 2022 r., 239 we wrześniu 2022 r., 62 w październiku 2022 r. oraz 94 w listopadzie 2022 r. Brak było wniosków złożonych po 30 listopada 2022 r.

Do obsługi świadczeń w zakresie realizacji wypłat dodatku węglowego GOPS wykorzystał system informatyczny zabezpieczenia społecznego rozbudowany o moduł „Oprogramowanie do Obsługi Dodatku Węglowego”.

(akta kontroli str. 11-12)

Do 31 stycznia 2023 r. GOPS:

- rozpatrzył łącznie 1125 wniosków w tym: w 2022 r. 1054 pozytywnie i 67 odmownie, w 2023 r. 3 pozytywnie i jeden odmownie;

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 141, ze zm.; dalej: ustawa o dodatku węglowym.

⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 ze zm., dalej: „KPA”.

⁷ W rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2020 r. poz. 344).

⁸ <https://ug-dabrowa.pl/wiadomosci/51422/mozna-skladac-wnioski-na-dodatek-weglowy> [dostęp :dnia 16 lutego 2023 r.].

⁹ Zarządzenie Nr 43/2022 Wójta Gminy Dąbrowa z dnia 17 sierpnia w sprawie upoważnienia pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej do prowadzenia postępowań w sprawach dodatku węglowego.

- pozostawił bez rozpoznania z uwagi na wymóg art. 2 ust. 3b ustawy o dodatku węglowym 323 wnioski.

W okresie objętym kontrolą:

- nie było dodatków węglowych przyznanych w drodze decyzji administracyjnej z urzędu na podstawie art. 2 ust. 15f ustawy o dodatku węglowym;
- nie wydawano decyzji uchylających oraz rozstrzygnięć w sprawie nienależnie pobranego dodatku węglowego;
- przyznano 11 dodatków na podstawie art. 2 ust. 3d ustawy o dodatku węglowym.

(akta kontroli str. 12; 201)

Na podstawie przeglądu analitycznego przeprowadzono szczegółową analizę 30 spraw¹⁰ pod kątem prawidłowości przyznania dodatku węglowego, w wyniku czego stwierdzono, że:

- dodatek przyznawano osobie w gospodarstwie domowym, w którym głównym źródłem ogrzewania był kocioł na paliwo stałe, piecokuchnia, piec kaflowy, kuchnia węglowa, zgodnie z wpisem do CEEB;
- we wszystkich wnioskach o wypłatę dodatku węglowego złożonych dla więcej niż jednego gospodarstwa domowego mającego ten sam adres zamieszkania, dodatek przyznawano wnioskodawcy, który złożył wniosek jako pierwszy, a pozostałe pozostawiano bez rozpoznania zgodnie z art. 2 ust. 3b ustawy o dodatku węglowym.

(akta kontroli str. 13)

Szczegółowym badaniem w zakresie terminowości i należytej weryfikacji złożonych wniosków o dodatek węglowy objęto 40 spraw¹¹, w wyniku czego stwierdzono, że:

- wszystkie wnioski o wypłatę zostały sporządzone zgodnie z wzorem określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 16 sierpnia 2022 r. w sprawie wzoru wniosku o wypłatę dodatku węglowego¹², były kompletne i prawidłowo wypełnione;
- każdy wniosek został zweryfikowany pod kątem danych adresowych wnioskodawcy oraz wpisu głównego źródła ciepła do CEEB, a weryfikację udokumentowano;
- we wszystkich 30 sprawach rozpatrzonych pozytywnie wnioskodawcy przesłano informację o przyznaniu dodatku węglowego oraz zgodnie z art. 2 ust. 8 ustawy o dodatku węglowym wypłacono świadczenie w prawidłowej wysokości;
- dodatek przyznawano osobie w gospodarstwie domowym, w którym głównym źródłem ogrzewania był kocioł na paliwo stałe, piecokuchnia, piec kaflowy, kuchnia węglowa, zgodnie z wpisem do CEEB;
- we wszystkich wnioskach o wypłatę dodatku węglowego złożonych dla więcej niż jednego gospodarstwa domowego mającego ten sam adres zamieszkania, dodatek przyznawano wnioskodawcy, który złożył wniosek jako pierwszy, a pozostałe pozostawiano bez rozpoznania zgodnie z art. 2 ust. 3b ustawy o dodatku węglowym;

¹⁰ W których złożono więcej niż jeden wniosek na jedno gospodarstwo.

¹¹ 30 spraw w których złożono więcej niż jeden wniosek na jedno gospodarstwo oraz 10 w których wydano decyzję odmowną.

¹² Dz. U., poz. 1712.

- w 14 sprawach złożone wnioski zostały rozpatrzone w terminie do 30 dni od daty ich złożenia, pozostałe 26 wniosków z próby objętej badaniem rozpoznano z przekroczeniem wskazanego terminu.

(akta kontroli str. 14-134)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W 26 na 40 spraw objętych badaniem (65%) GOPS rozpatrzył wnioski z przekroczeniem terminu określonego w art. 35 § 3 KPA, tj. powyżej 30 dni i wynoszącym od dziewięciu do 31 dni od ich złożenia. Ponadto nie zawiadomiono strony o przyczynach niezakończenia sprawy w terminie z wyznaczeniem nowego terminu jej zakończenia, co stanowiło naruszenie art. 36 KPA.

(akta kontroli str. 135)

Wójt Gminy Dąbrowa wyjaśnił, że „interpretowano termin rozpatrzenia wniosków zgodnie z poradnikiem dla samorządów opublikowanym przez Ministerstwo Środowiska, wskazujący dwumiesięczny termin załatwienia sprawy. W okresie od początku składania wniosków, do końca sierpnia do Gminy wpłynęły 1053 wnioski, co wiązało się z natłokiem obowiązków. Każdy wniosek musiał zostać zweryfikowany w Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków, w rejestrze PESEL, oraz przeprowadzaliśmy dodatkową weryfikację z deklaracjami o wysokości opłat za gospodarowania odpadami komunalnymi. Ponadto w początkowym okresie składania wniosków, następowały „sztuczne” dzielenie się gospodarstw domowych. Wysłaliśmy zapytanie celem interpretacji przepisów do Ministerstwa Klimatu i Środowiska 19.08.2022 r. a odpowiedź otrzymaliśmy 20.10.2022r. Rozpatrywanie wniosków następowało w kolejności ich składania, według daty wpływu”.

(akta kontroli str. 198-199)

NIK wskazuje, że art. 2 ust. 11 ustawy o dodatku węglowym reguluje termin wypłaty dodatku węglowego, natomiast zgodnie z art. 3 ust. 3 tej ustawy w sprawach w niej nieuregulowanych stosuje się przepisy określone w art. 35 § 3 KPA. W każdym przypadku niedotrzymania terminu załatwienia sprawy należy zawiadomić stronę postępowania (wnioskodawcę) o przyczynach niezakończenia sprawy w terminie oraz wskazać nowy termin jej zakończenia. Terminy wynikające z KPA dotyczą załatwienia sprawy rozumianej jako merytoryczne rozstrzygnięcie organu w zakresie przyznania dodatku węglowego, czego wyrazem jest wystawienie informacji o przyznaniu dodatku węglowego, wydanie decyzji administracyjnej w przedmiocie przyznania bądź odmowy przyznania dodatku, a nie sama wypłata przyznanego świadczenia, która stanowi jedynie czynność techniczną następującą po merytorycznym rozstrzygnięciu.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z zakończeniem realizacji programu bezzwrotnego wsparcia w postaci dodatków węglowych dla gospodarstw domowych Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Bydgoszcz, 17 marca 2023 r.

Kontroler
(-) Jan Pierzyński
główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
p.o. Dyrektor
dr Tomasz Sobecki
z up. p.o. Wicedyrektor
(-) Adam Kończak